

ODPIS

Sygn. akt II Cz 399/07

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2007 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący :SSO Barbara Puchalska (ref.)

Sędziowie: SSO Renata Tabor

SSO Bogusław Suter

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2007 r. w Białymstoku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Zenona Zdrodowskiego

z udziałem Spółdzielni Mieszkaniowej „Elemencik” w Białymstoku

o ustanowienie odrębnej własności lokalu

na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 3 kwietnia 2007 r.

postanawia:

I. oddalić zażalenie

II. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 900 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Wnioskodawca Zenon Zdrodowski, w dniu 20 lutego 2007 r., po raz drugi wystąpił do Sądu Rejonowego w Białymstoku z wnioskiem o ustanowienie odrębnej własności lokalu mieszkalnego o numerze 18 położonego w Białymstoku w budynku przy ul. Duboisa 21 znajdującego się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej „Elemencik”. W uzasadnieniu wskazał, iż od czasu wydania postanowienia w sprawie II Ns 1599/06, którym to sąd oddalił jego wniosek, monitoruje stan prac i czynności podejmowanych przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Elemencik” i w jego ocenie prace te przebiegają zbyt opieszale, a wręcz uległy spowolnieniu. Zdaniem wnioskodawcy, zahamowanie tempa w przeprowadzaniu procedur jest działaniem celowym, mającym ścisły związek z postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym na podstawie prawomocnego tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku I Wydziału Cywilnego wydanego w dniu 21.06.2006 r. w sprawie I C 1389/05.

Uczestniczka postępowania – SM „Elemencik” wniosła o oddalenie wniosku i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wskazała, iż od dnia 5 września 2006 r. tj. od daty wydania postanowienia w sprawie II Ns 1599/06, podjęła szereg czynności zmierzających do ustanowienia odrębnej własności przedmiotowego lokalu, a czynności te opisała szczegółowo w odpowiedzi na wniosek.

Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2007 r. w punkcie I odrzucił wniosek Zenona Zdrodowskiego o ustanowienie odrębnej własności lokalu, zaś w punkcie II obciążył go kosztami postępowania zasądzając na rzecz uczestnika postępowania Spółdzielni Mieszkaniowej „Elemencik” w Białymstoku kwotę 3600 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, iż w dniu 25 lipca 2005 r. Zenon Zdrodowski złożył do Spółdzielni Mieszkaniowej „Elemencik” w Białymstoku wniosek o przekształcenie własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu w odrębną własność. Wnioskowi temu nadano bieg zgodnie z ustawą z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U.2003 r., NR 119, poz. 1116). Zenon Zdrodowski, uznając, że w przedmiocie wyżej wskazanego wniosku spółdzielnia działała zbyt wolno, w dniu 4 lipca 2006 r., w trybie art. 49 w/w ustawy, wystąpił do Sądu Rejonowego w Białymstoku z wnioskiem o ustanowienie odrębnej własności lokalu. Postanowieniem z dnia 5 września 2006 r. wydanym w sprawie II Ns 1599/06 Sąd Rejonowy w Białymstoku oddalił żądanie Zenona Zdrodowskiego, uznając iż nie ziściły się przesłanki wskazane w art. 49 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Postanowienie to zapadło w oparciu o ustalenia, z których wynikało, iż Spółdzielnia Mieszkaniowa „Elemencik” podjęła

czynności mające na celu ustanowienie odrębnej własności lokalu i nie można zarzucić jej opieszałości. Problemem, który zaistniał i spowodował przedłużenie procesu wyodrębniania lokali, w tym również lokalu wnioskodawcy, była niejednolita forma władania gruntami, na których posadowione są budynki spółdzielcze. Dla realizacji tego przedsięwzięcia koniecznym było uporządkowanie stanu nieruchomości pod względem geodezyjnym, scalenie rozdrobnionych gruntów i ujednolicenie ich form własności. Orzeczenie nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron i uprawomocniło się w dniu 27 września 2006 r.

W niniejszej sprawie wątpliwości nie budził fakt, iż Zenon Zdrodowski na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego posiada lokal nr 18 położony w Białymstoku w budynku przy ul. Duboisa 21. Poza sporem pozostawało też okoliczność, iż po złożeniu przez Zenona Zdrodowskiego w dniu 25 lipca 2006 r. wniosku o przekształcenie własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu w odrębną własność lokalu Spółdzielnia Mieszkaniowa „Elemencik” podjęła czynności zmierzające do jego pozytywnego załatwienia. Zasadniczy spór miał dotyczyć rozbieżnej oceny staranności w podejmowaniu przez Spółdzielnię czynności, jak i zachowania terminów przewidzianych dla tego rodzaju działań. Rolą Sądu Rejonowego było ustalenie, czy od daty uprawomocnienia się postanowienia merytorycznie rozstrzygającego sprawę o sygn. akt II Ns 1599/06, tj. od dnia 27 września 2006 r., zaszła tego rodzaju zmiana okoliczności faktycznych, która mimo tożsamości stron oraz tożsamości obecnie zgłoszonego żądania, o którym sąd orzekł poprzednio- uzasadnia obecnie ingerencję w prawomocne postanowienie sądu i orzeczenie zgodnie z wnioskiem Zenona Zdrodowskiego.

Ocena całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie prowadziła, zdaniem Sądu Rejonowego, do wniosku, iż w zaistniałej sytuacji faktycznej nie zaszły tego typu istotne zmiany, które w chwili obecnej mogłyby spowodować ustanowienie odrębnej własności lokalu w trybie art. 49 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych. Sąd Rejonowy podkreślił, iż proces przekształcania własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego w odrębną własność zapoczątkowany wnioskiem Zenona Zdrodowskiego z dnia 25 lipca 2005 r., pomimo, iż istotnie jest długotrwały, przebiega zgodnie z wymaganą procedurą. Spółdzielnia Mieszkaniowa „Elemencik” wykazała, iż od dnia wydania postanowienia w sprawie II Ns 1599/06 podjęła szereg czynności mających na celu ustanowienie odrębnej własności lokalu wnioskodawcy. Jak wynika z akt sprawy decyzją Prezydenta Białegostoku z dnia 3 października 2006 r. wprowadzono zmianę w operacie gruntów i budynków Miasta Białegostoku, obręb 9 „Nowe Miasto”, stanowiących własność Spółdzielni Mieszkaniowej „Elemencik”, która polegała na wpisaniu w miejsce działek 802/5, 802/6, 802/8, 879/4, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981 i 984 działki powstałej z ich połączenia o nr 989. Po uprawomocnieniu się, w dniu 19 października 2006 r., wskazanej decyzji Spółdzielnia w dniu 31 października 2006 r. złożyła do Sądu Rejonowego w Białymstoku IX Wydział Ksiąg Wieczystych wnioski o ujawnienie zmian w księdze wieczystej nieruchomości nr 3630. Zmian tych dokonano postanowieniem z dnia 15 grudnia 2006 r., o czym Spółdzielnię Mieszkaniową „Elemencik” poinformowano w dniu 21 grudnia 2006 r. Natomiast postanowieniem z dnia 5 stycznia 2007 r. powyższy wpis sprostowano, informując o powyższym spółdzielnię w dniu 25 stycznia 2007 r. W dalszej kolejności spółdzielnia w dniu 29 stycznia 2007 r. złożyła do Sądu Rejonowego w Białymstoku IX Wydział Ksiąg Wieczystych wniosek o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości nr 989. Postępowanie w tej sprawie nie zostało zakończone.

Analiza czynności podejmowanych przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Elemencik” od września 2006 r., w ocenie Sądu Rejonowego, pozwalała stwierdzić, iż uczestniczka postępowania podejmowała je terminowo, bez zbędnej zwłoki. Niekorzystny spłot okoliczności, jak i fakt znacznego rozdrobnienia działek, na których posadowiony jest m. in. budynek, w którym położony jest lokal wnioskodawcy, a także przysługujące do tych działek różne tytuły prawne spowodowały znaczne wydłużenie postępowania mającego na celu ustanowienie odrębnej własności lokalu Zenona Zdrodowskiego. Sąd Rejonowy podkreślał, iż na okoliczności te oraz na szybkość załatwiania wniosków i pism urzędowych uczestniczka postępowania nie miała wpływu, a tym samym trudno przypisać jej w tym zakresie zawinienie czy opieszałość. Tym samym Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, iż nadal nie zaistniały przesłanki wskazane w art. 49 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych.

Uzasadniając rozstrzygnięcie w zakresie kosztów postępowania Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, iż odstępstwo od reguły postępowania nieprocesowego wyrażonej w art. 520 § 1 kpc spowodowane

było faktem, iż wnioskodawca był na bieżąco informowany przez Spółdzielnię na jakim etapie znajdują się prace zmierzające do realizacji jego wniosku o ustanowienie odrębnej własności lokalu. Wiedział, że Spółdzielnia Mieszkaniowa podejmuje stosowne i konieczne kroki prawne, a mimo to zarzucał jej opieszałość, która nie znalazła potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego na kwotę 3600 złotych Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o § 8 pkt 6 w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1348). Wartość przedmiotu sprawy stanowiącą podstawę ustalenia stawki Sąd Rejonowy przyjął w oparciu o oświadczenie wnioskodawcy, co do aktualnej wartości lokalu – 200.000,00 złotych, złożone przez niego w toku postępowania, a znajdujące pokrycie, w znanych Sądowi Rejonowemu z urzędu, cenach lokali o podobnej powierzchni osiąganych na białostockim rynku nieruchomości.

Powyższe postanowienie wnioskodawca zaskarżył w całości. Zarzucając zaniechanie wnikliwego zbadania sprawy oraz błędną interpretację art. 199 § 1 pkt 2 kpc, jak też kwestionując wysokość kwoty ustalonej tytułem zastępstwa procesowego wniósł o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie. Niezasadne są zarzuty zażalenia, iż Sąd Rejonowy zaniechał wnikliwego zbadania sprawy i błędnie zinterpretował art. 199 §1 pkt 2 kpc.

Zgodnie z dyspozycją art. 199 § 1 pkt 2 kpc sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku, albo została już prawomocnie osądzona.

Postanowienie orzekające, co do istoty sprawy staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje, co do niego środek odwoławczy. Dzieje się tak po bezskutecznym upływie terminu do zaskarżenia, po wyczerpaniu toku instancji, albo -wyjątkowo - gdy ustawa dopuszcza tylko jednoinstancyjne postępowanie, nie przewidując żadnego środka odwoławczego, lub gdy sądem właściwym do rozpoznania w pierwszej, a tym samym jedynej instancji, jest Sąd Najwyższy.

Odrzucenie pozwu oznacza odmowę rozpoznania sprawy i wydania merytorycznego orzeczenia. Ten sposób załatwienia określany jest jako pozostawienie sprawy bez biegu, czy też jako odmowę nadania jej biegu.

Mimo, iż przepisy regulujące odrzucenie pozwu w postępowaniu procesowym mogą, poprzez odpowiednie zastosowanie art. 13 § 2 kpc być używane również w postępowaniu nieprocesowym i egzekucyjnym, w odniesieniu do wniosku należy mieć na uwadze regulacje szczególne.

Związanie prawomocnym postanowieniem, co do istoty sprawy zależy w postępowaniu nieprocesowym, inaczej niż w procesie, od charakteru orzeczenia.

Wszystkie - uwzględniające, a także oddalające żądanie - postanowienia co do istoty sprawy wydane w postępowaniu nieprocesowym mają powagę rzeczy osądzonej w tym zakresie, który stanowił przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto między wszystkimi uczestnikami, chyba że istota rozstrzyganego stosunku prawnego uzasadnia skuteczność *erga omnes*.

W wypadku postanowień uwzględniających żądanie (pozytywnych, sankcjonujących, kształtujących, ustalających) związanie ma charakter bezwzględny, chyba, że przepis szczególnie dopuszcza uchylenie lub zmianę orzeczenia.

Natomiast w przypadku postanowień oddalających żądanie (negatywnych, odmownych) powaga rzeczy osądzonej postanowień ustaje z chwilą zmiany okoliczności faktycznych, które stanowiły podstawę oddalenia wniosku.

Odstępstwo od zasady powagi rzeczy osądzonej dotyczy jednak tylko takich sytuacji, gdy po wydaniu postanowienia oddalającego wniosek uległy zmianie okoliczności, które istniały w chwili jego wydania i stały na przeszkodzie całkowitemu lub częściowemu uwzględnieniu wniosku (tak też SN w postanowieniu z dn. 22.01.2003 r. IV CKN 1689/00 Lex 78286). Przez pojęcie „okoliczności sprawy” należy rozumieć stan faktyczny decydujący o oddaleniu wniosku, a nie jego ocenę prawną (postanowienie SN z dn. 21.03.1973 r. III CRN 429/72, OSPiKA 1973/10/196).

Zatem w sytuacji gdy postępowanie przeprowadzone na skutek złożenia ponownego wniosku wykazało, iż zmiana taka nie nastąpiła, prawomocne postanowienie wydane co do istoty sprawy

wiąże sąd mając powagę rzeczy osądzonej i taka właśnie sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Dopóki sąd nie orzekł o uchyleniu lub zmianie wydanego orzeczenia, wywołuje ono, jak każde orzeczenie prawomocne formalne skutki prawne, w tym skutki w postaci mocy prejudycjalnej oraz powagi rzeczy osądzonej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i na ich podstawie wyciągnął właściwe wnioski wyrażone w treści postanowienia, jak też prawidłowo zastosował przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

Argumentacje zawarte w treści uzasadnienia skarżonego postanowienia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne.

Treść art. 523 kpc zd. 2 prowadzi do wniosku, że dopuszczalny jest wyłącznie wniosek o zmianę postanowienia o treści negatywnej nie zaś wniosek o wszczęcie nowego postępowania, który to Sąd powinien odrzucić. Przepis tego art. 523 kpc nie zamyka drogi do wszczęcia nowego postępowania w razie zmiany okoliczności, zamiast złożenia wniosku o zmianę prawomocnego postanowienia oddalającego wniosek. Ponowny wniosek Zenona Zdrodowskiego, odnoszący się do materii, o której już prawomocnie orzeczono, przy niewykazaniu zmiany okoliczności, należało zgodnie z art. 199 § 1 pkt 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc odrzucić.

Sąd Okręgowy podzielił również zasadność rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego o kosztach postępowania.

Przepis art. 520 § 1 kpc regulujący kwestie związane z kosztami postępowania nieprocesowego nie jest przepisem samowystarczальnym bowiem do rozstrzygania w sprawach objętych wyjątkami od zasady ogólnej przewidzianymi w § 2 i 3 tego przepisu, konieczne jest odpowiednie, a więc poprzez art. 13 § 2 kpc, stosowanie przepisów o kosztach procesu tj. art. 98 kpc i nast. Stosując regulacje charakterystyczne dla postępowania procesowego należy jednak wciąż uwzględniać swoistość postępowania nieprocesowego oraz rolę osób w nim uczestniczących w taki sposób, aby rozstrzygnięcie w tym zakresie odpowiadało względem słuszności.

Jak ustalił Sąd Rejonowy, wnioskodawca miał pełną wiedzę o przebiegu koniecznego procesu przygotowawczego prowadzonego przez Spółdzielnię Mieszkaniową celem ustanowienia odrębnej własności lokalu. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, iż w tej sytuacji wnioskodawca, wyzbywszy się niepotrzebnych emocji, mógł samodzielnie trafnie ocenić okoliczności i realny brak możliwości wpływania Spółdzielni na przyspieszenie szeregu decyzji. Skoro jednak zdecydował się wystąpić na drogę sądową winien liczyć się także z koniecznością ponoszenia kosztów związanych z udziałem w tym postępowaniu. Wnioskodawca jako uczestnik wielu spraw sądowych ma pełną świadomość faktu, iż ponoszenie przez stronę kosztów sądowych jest zasadą postępowania cywilnego. Wartość przedmiotu sprawy, w oparciu o którą nastąpiło ustalenie wysokości kosztów zastępstwa procesowego, została wskazana przez wnioskodawcę osobę zainteresowaną jej prawidłowym ustaleniem. Przyjęcie tej kwoty za podstawę ustalenia stawki minimalnej wynagrodzenia adwokata bez jej zmiany, w sytuacji gdy dodatkowo odpowiada ona urzędowej wiedzy sądu orzekającego nie uzasadniał, zdaniem Sądu Okręgowego, potrzeby ustalania wartości przedmiotu sprawy w drodze opinii biegłego.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik postępowania, a ich wysokość Sąd Okręgowy ustalił na podstawie §13 ust.2 w zw. z §6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu /Dz.U. Nr 163, poz.1348 z 2002 r./

Z uwagi na powyższe na mocy art. 385 kpc w zw. z art. 397 §2 kpc orzeczono jak w sentencji postanowienia.

Orzeczenie
jest prawomocne

Z upoważnienia

KIEROWNIKA SEKRETARIATU

Na oryginalne właściwe podpisy

Za zgodność

SEKRETARZ SĄDOWY

Wiesława Zaniewska